Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра філософії

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

з дисципліни

«Філософія і методологія наукової діяльності»

Курс 1

Спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки; 012 Дошкільна освіта; 023 Образотворче мистецтво; декоративне мистецтво; реставрація; 025 Музичне мистецтво; 031 Релігієзнавство; 032 Історія та археологія; 033 Філософія; 035 Філологія; 053 Психологія; 231 Соціальна робота

Форма проведення:
усно

Максимальна кількість балів:
40 балів

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

До екзаменаційного білету комплексного іспиту входить два завдання, орієнтовані на перевірку знань аспірантом матеріалу базових розділів навчальної дисципліни «Філософія і методологія наукової діяльності».

Критерії	Бали
Повнота викладу основних положень і концепцій загальної теорії науки, загальнонаукової методології, філософії науки	10
Знання наукових джерел з проблеми	10
Вміння ілюструвати теоретичні міркування прикладами соціального буття	10
Логіка і грамотність викладу	10
Всього	**40**

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

1. 1. Наука як складне системне явище, що потребує філософського осмислення.
2. Філософія науки як галузь пограниччя філософії та конкретного наукового знання.
3. Характерні риси науковості.
4. Проблеми походження науки та її періодизації.
5. Основні періоди в історії становлення та розвитку науки.
6. Об'єкт та предмет філософії науки.
7. Рівні наукового пізнання: емпіричний та теоретичний.
8. Основні методи наукового пізнання: спостереження та експеримент,
9. Формалізація як метод наукового пізнання.
10. Проблема виміру як методу. Наукові поняття.
11. Гіпотетико-дедуктивна схема розвитку наукового знання. Пояснення і передбачення.
12. Процедури обґрунтування теоретичних знань. Критерії вибору теорії.
13. Наука і духовна культура.
14. Функції науки в житті суспільства.
15. Логіко-епістемологічні нормативи науки.
16. Соціокультурні норми науки.
17. Головні критерії науковості.
18. Наукова картина світу як форма систематизації та узагальнення наукових знань.

19. Раціональність як здатність упорядковувати сприйняття світу. Наука як особливий тип раціональності.
20. Типи наукової раціональності: класичний, некласичний, постнекласичний.
21. Традиціоналістський та технократичний типи розвитку цивілізації та їх базисні цінності.
22. Генезис та становлення теоретичного знання в античній культурі.
23. Формування передумов наукового мислення в середньовічних університетах.
24. Становлення дослідної науки в культурі пізнього Середньовіччя та Відродження.
25. Наукова революція XVI-XVII століть: формування основ математичного природознавства.
26. Раціоналізм та емпіризм як основні філософсько-методологічні програми в науці Нового часу.
27. Класична наука XVIII-XIXстоліть.
28. Роль Просвітництва в розвитку науки.
29. Позитивістська традиція в філософії науки: класичний позитивізм і емпіріокритицизм.
30. Проблемне поле та принципові положення логічного позитивізму та постпозитивізму.
31. Критичний раціоналізм Карла Поппера.
32. Наукові, методологогічні та філософські витоки, основні принципи і проблематика постпозитивізму.
33. Мислителі постпозитивного напрямку: Томас Кун, Імре Лакатос, Джеральд Холтон, Пол Фейєрабенд. Проблема включення нових теоретичних уявлень в культуру.
34. Головні характеристики сучасного етапу розвитку науки.
35. Наукові революції як «точки біфуркації» в розвитку знання.
36. Типи наукових революцій: глобальна, комплексна, науково-технічна.
37. Глобальні наукові революції.
38. Нелінійність росту наукового знання.
39. Наука в контексті сучасної цивілізації.
40. Сцієнтизм та антисцієнтизм.
41. Наука та паранаука.
42. Комп'ютеризація науки, її проблеми та наслідки.
43. Етичні проблеми сучасної науки.

Криза ідеалу ціннісно-нейтрального наукового дослідження.

Екзаменатор проф. Горбань О.В.

Завідувач кафедри проф. Додонов Р.О.

Форма опису програми екзамену

Поля форми	Опис поля форми
Київський університет імені Бориса Грінченка	
Кафедра	Кафедра філософії
ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ з дисциплін	«Філософія і методологія наукової діяльності»
Курс	1
Спеціальності	011 Освітні, педагогічні науки; 012 Дошкільна освіта; 023 Образотворче мистецтво; декоративне мистецтво; реставрація; 025 Музичне мистецтво; 031 Релігієзнавство; 032 Історія та археологія; 033 Філософія; 035 Філологія; 053 Психологія; 231 Соціальна робота
Форма проведення: **письмова / усна / комбінована**	*Усна. У формі співбесіди за питаннями білету*
Тривалість проведення:	-
Максимальна кількість балів:	*40 балів*
Критерії оцінювання:	31 – 40 балів - Відповідь аспіранта: - містить повний, розгорнутий, правильний виклад матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання основних понять і категорій та взаємозв'язку між ними, вірне розуміння змісту основних теоретичних положень; - вказує на вміння давати змістовний та логічний аналіз матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання різних наукових концепцій та підходів щодо певної науково-теоретичної чи науково-практичної проблеми, пов'язаної з поставленим питанням; - здатність робити власні висновки в разі неоднозначності, спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми. 21 – 30 балів - Аспірант дав досить змістовну відповідь на поставлене питання, але відповідь містить наступні недоліки: - недостатня повнота, незначні неточності чи прогалини при поясненні того чи іншого аспекту питання; - окремі формулювання є нечіткими; міститься інформація, котра не відноситься до змісту екзаменаційного питання.

	11 – 20 - Аспірант дав відповідь на поставлене питання, однак допустив суттєві помилки як змістовного характеру, так і при оформлені відповіді на питання, а саме: - відповідь викладена недостатньо аргументовано та/або з порушенням правил логіки при поданні матеріалу; - відповідь не містить аналізу проблемних аспектів поставленого питання, свідчить про недостатню обізнаність з основними науковими теоріями і концепціями, що стосуються відповідного питання. 0 – 10 - Аспірант взагалі не відповів на питання, або його відповідь є неправильною, тобто містить грубі змістовні помилки щодо принципових аспектів поставленого питання. Аргументація відсутня взагалі або ж є абсолютно безсистемною чи алогічною.
Перелік допоміжних матеріалів:	Немає
Орієнтовний перелік питань:	1. Наука як складне системне явище, що потребує філософського осмислення. 2. Філософія науки як галузь пограниччя філософії та конкретного наукового знання. 3. Характерні риси науковості. 4. Проблеми походження науки та її періодизації. 5. Основні періоди в історії становлення та розвитку науки. 6. Об'єкт та предмет філософії науки. 7. Рівні наукового пізнання: емпіричний та теоретичний. 8. Основні методи наукового пізнання: спостереження та експеримент, 9. Формалізація як метод наукового пізнання. 10. Проблема виміру як методу. Наукові поняття. 11. Гіпотетико-дедуктивна схема розвитку наукового знання. Пояснення і передбачення. 12. Процедури обґрунтування теоретичних знань. Критерії вибору теорії. 13. Наука і духовна культура. 14. Функції науки в житті суспільства. 15. Логіко-епістемологічні нормативи науки. 16. Соціокультурні норми науки. 17. Головні критерії науковості. 18. Наукова картина світу як форма систематизації та узагальнення наукових знань. 19. Раціональність як здатність упорядковувати сприйняття світу. Наука як особливий тип раціональності. 20. Типи наукової раціональності: класичний, некласичний, постнекласичний.

	21. Традиціоналістський та технократичний типи розвитку цивілізації та їх базисні цінності. 22. Генезис та становлення теоретичного знання в античній культурі. 23. Формування передумов наукового мислення в середньовічних університетах. 24. Становлення дослідної науки в культурі пізнього Середньовіччя та Відродження. 25. Наукова революція XVI-XVII століть: формування основ математичного природознавства. 26. Раціоналізм та емпіризм як основні філософсько-методологічні програми в науці Нового часу. 27. Класична наука XVIII-XIXстоліть. 28. Роль Просвітництва в розвитку науки. 29. Позитивістська традиція в філософії науки: класичний позитивізм і емпіріокритицизм. 30. Проблемне поле та принципові положення логічного позитивізму та постпозитивізму. 31. Критичний раціоналізм Карла Поппера. 32. Наукові, методологогічні та філософські витоки, основні принципи і проблематика постпозитивізму. 33. Мислителі постпозитивного напрямку: Томас Кун, Імре Лакатос, Джеральд Холтон, Пол Фейєрабенд. Проблема включення нових теоретичних уявлень в культуру. 34. Головні характеристики сучасного етапу розвитку науки. 35. Наукові революції як «точки біфуркації» в розвитку знання. 36. Типи наукових революцій: глобальна, комплексна, науково-технічна. 37. Глобальні наукові революції. 38. Нелінійність росту наукового знання. 39. Наука в контексті сучасної цивілізації. 40. Сцієнтизм та антисцієнтизм. 41. Наука та паранаука. 42. Комп'ютеризація науки, її проблеми та наслідки. 43. Етичні проблеми сучасної науки. 44. Криза ідеалу ціннісно-нейтрального наукового дослідження.
Екзаменатор _____ підпис Завідувач кафедри_____ підпис	д.філос.н., проф. Горбань О.В. д.філос.н., проф. Додонов Р.О.